

“Els narradors som creadors d’imatges: jo t’ho explico i tu et fas la teva pel·lícula”

ALMUDENA MONTAÑO INDIA

A través dels contes, l'Assumpta Mercader (Malgrat de Mar, 1966) és capaç d'explicar, a infants i adults, valors com l'amistat, la solidaritat o la llibertat, entre molts altres. No li calen gaires eines per captar l'atenció dels espectadors: llibres, alguna titella, algun complement de roba... perquè el realment important, segons diu, és el “poder de la paraula”. Va estudiar a l'Institut del Teatre, als departaments de titelles i veu. Ha treballat com a dobladora en sèries infantils, com a professora de teatre i també com a manipuladora de titelles a l'espai infantil de TV2 “Los Lunis” i en publicitat. I, al llarg de 25 anys d'experiència, ha portat els seus espectacles arreu del territori català, les Illes, Andorra i per alguns festivals d'Espanya. A banda d'explicar contes, també n'esciu.

Per què és important explicar contes a casa?

Perquè un nen al qual expliquen contes a casa aprèn a escoltar una explicació llarga, a seguir un argument, aprèn a aprendre i, sobretot, gaudeix del plaer d'escoltar. A part, és un moment únic d'estima, consoli i aprenentatge.

Nota en els seus espectacles si els infants estan acostumats a escoltar contes?

I tant! A vegades he anat a fer un taller de teatre on els nens no són capaços de seguir l'argument ni dos minuts! Això no s'aconsegueix d'un dia per l'altre, és a base d'entrenament, i els que tenen la sort que a casa seva els hi dediquen l'estona a aquest hàbit hi tenen molt guanyat.

Quin tipus d'espectacles ofereix?

Jo treballo bàsicament amb petit format. Faig espectacles de contes per a públic familiar, no només per a nens i nenes, sinó també per als seus acompanyants adults, per això els preparo amb doble lectura que siguin interessants per als

Els espectacles de l'Assumpta Mercader aprofundeixen en els valors. Foto: Almudena Montaña

més grans. A més, faig espectacles totalment per a joves i adults, a vegades canvia només la manera de plantejar els continguts. Per als adults també treballo amb grans autors literaris.

Ja fa diversos estius que a Andorra ofereix llegendes de la zona. Com són?

Hi vaig cada dimecres del mes d'agost. Allà faig un treball d'imaginari de llegendes pròpies del lloc. Aquest any està dedicat a les bruixes i parlem de tot el que s'ha escrit sobre elles, tant de llegendes com la part històrica, i ho faig acompanyada del grup de música *Els Pardals*, que amb l'acordió i la guitarra aporten la música tradicional d'Andorra i del Pirineu.

De quines fonts extreu les llegendes?

Bàsicament dels llibres. Com que les llegendes neixen de l'oralitat, sovint trobo llibres de la mateixa història explicada amb detalls diferents. També preguntem a la gent gran del poble. I, a vegades, quan acabo la sessió algú afegeix algun detall que sap... És molt bonic perquè són experiències que em retroalimenten. M'agrada moltíssim el tema del patrimoni immaterial, tots els llocs en tenen!

Fa tres anys vaig fer a Blanes una sessió especial de llegendes a la Biblioteca Comarcal que després vam portar a les escoles del poble. Aparentment són històries locals, però els arguments són tan bons que esdevenen universals.

Quants espectacles fa durant l'any?

Prop de dos-cents. Alguns anys escric algun conte o llibre i llavors actuo menys. A mi m'agrada molt escriure, però ho faig bàsicament com a eina per als espectacles. És molt difícil o pràcticament impossible viure de l'escriptura.

Tot i això, ha escrit diversos contes i una novel·la.

Sí. Al mes de març vaig publicar la novel·la il·lustrada *Làvia pirata*, escrita conjuntament amb en Josep Carrasco i amb dibuixos de Pepe Palma. És un llibre d'aventures d'una iaia que travessa el mar i troba éssers llegendaris propis de la mitologia catalana i mediterrània; està adreçada a nois i noies a partir de 10 anys.

Què més ha escrit?

Fa tres anys vaig publicar un llibre de contes per a adults, *La dona que somiava mariatxis*, del qual he fet espectacles amb

l'acompanyament de guitarra elèctrica. D'altra banda, amb la Lídia Massó vam escriure tot un seguit de contes per encarrec d'ajuntaments i institucions, i recentment he publicat un llibre encarregat pel departament de Patrimoni del Govern andorrà.

És fàcil aquesta feina?

No és fàcil, perquè depèn de programadors que tampoc tenen la darrera paraula. En els espectacles dels pobles finalment són els polítics els que donen el vistiplau. Hi ha la idea que el món del conte i la narració és fàcil i senzill i que tothom ho pot fer; però no tothom és capaç de mantenir l'atenció del públic, durant tot un espectacle, gairebé només amb la paraula. Els que ens dediquem a això pensem que el poder de la paraula és descomunal i el reivindicuem molt.

Costa que els nens parin atenció?

Uf! Hi ha de tot! El públic infantil ha canviat molt, la majoria ja remenen mòbils i pantalles, però en el meu cas no he notat cap diferència, i quan els expliques un conte segueixen encantats. Per tant, la paraula segueix amb aquest poder que

cal reivindicar-lo més que mai perquè no es perdi. A vegades, quan vaig als instituts, els faig un joc molt divertit...

Quin joc?

Aturo la narració i pregunto: com va vestit aquest personatge? I tots ho tenen claríssim! No s'ho han de pensar perquè tenen la imatge dins el seu cap. M'atreveixo a fer-los veure que ells tenen una magnífica pantalla dins el cervell i que quan jo explico la història ells estan creant la seva imatge dintre seu. Els narradors som creadors d'imatges: jo t'ho explico, t'ho descriu i tu no te'n adones però et fas la teva pel·lícula... És fantàstic, és el poder de la literatura!

Què és el més gratificant d'aquesta feina?

Que és una feina de moltíssima proximitat. Quan acabo un espectacle, els nens venen i em comenten coses, parlem, i m'agrada molt aquest tu a tu... No hi ha quarta paret, jo et miro i t'ho explico a tu; és la gran diferència amb el teatre: el narrador ha de saber improvisar en qualsevol moment, per molt que tingui un discurs claríssim, necessita tenir la capacitat d'improvisar i d'incorporar coses que passin en aquell moment, de jugar-les, i això és fantàstic.

Quin públic és el més difícil: l'infantil o l'adult?

L'infantil! Si al nen no li interessa allò que li expliques passa de tu, no mantén l'atenció per educació; s'aixeca, se'n va o parla amb el del costat. En canvi, l'adult manté les formes... com a molt s'adorm! Ha!, ha!, ha!

On la podem veure interpretar algun paper com a actriu?

Faig feines de personatges d'interpretació de recreació històrica, entre ells el de *Tarraco viva* de Tarragona, o a les jornades de divulgació *Combat d'Arbúcies, 1714*. ■

És una experta en el treball amb titelles. Foto: A. Montaña

Els contes estan adreçats a petits i grans. Foto: A. M.

Amb el poder de la paraula capta l'atenció del públic. Foto: A. M.